

Talvisodan taistelut päättyivät 80 vuotta sitten

PÄÄMAJA.

14. 3. 1940.

YLIPÄÄLLIKÖN PÄIVÄKÄSKY

N:o 34.

Suomen kunniaakaan armeijan sotilaat!

Rauha on solmittu maamme ja Neuvosto-Venäjän välillä, ankara rauha, joka on Neuvosto-Venäjälle luovuttanut meidän taistelukentän, millä Te olette vuosittaneet vertanne kaiken sen puolesta, mitä me pidämme kalliina ja pyhänä.

Te ette tahtoneet sota, Te rakastitte rauhaa, työtä ja kehitystä, mutta Teidän pako-tettiin taisteluun, jossa olette tehneet suurtoimia, tekoja, jotka vuosisatoja tulevat loistamaan historian lehdillä.

Yli 15000 Teistä, jotka lähditte kentälle, ei enää näe kotiansa, ja kuinka monet ovat-kaan ainiaksi menettäneet työikänsä. Mutta Te olette myös jakanut kovia iskuja, ja kun nyt parisaatuhatta vihollistanne lepää hängessä tai tuijottaa katsein tähtiävaalemmilla, ei syy ole Teidän. Te ette heitä vihanneet etkä tahtoneet heille pahaa, vaan seurastitte sodan ankaraa lakia, tappaa tai kuolla itse.

Sotilaat!

Olen taistellut monilla tantereilla, mutta en ole vielä nähnyt vertaisianne sotureita. Olen ylipä Teistä kuin olisitte omia lapsiani, yhtä ylipä tunturien miehestä Pohjolassa kuin Pohjan-maan lakerien, Karjalan metsien, Savon kumpujen, Hämeen ja Satakunnan viljavien vainioiden, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen lauhjojen lehtojen pojista. Olen yhtä ylipä urhasta, jonka tarjooa tehdastyöläinen ja köyhän majan peko siinä kuin rikaskin.

Kiitän Teitä kaikista, upseereista, alipereereista ja miehistä, mutta talhon erikoisesti painostaa reserviupseereiden uhrattua uijunta, heidän velvollisuudentuntoaan ja etevyyttä, millä he ovat täyttäneet tehtävän, joka ei alkuun ollut heidän. Niinpä on heidän uhrinsa prosentti-määrältään sodan korkein, mutta se on annettu ilolla ja horjumattomalla velvollisuudentun- nalla.

Kiitän esikuntien upseereita heidän taistelusta ja urpumatonta työstään, ja lopuksi kiitän lähimpä apulaisiani, yliesikunnan päällikköä ja päämajatuntemestaria, armeijan komen-tajia, sekä armeijakuntien ja divisioonien komentajia, jotka usein ovat tehneet mahdottomasta mahdollisen.

Kiitän Suomen armeijaa, kaikkine aselajeineen, jotka jalossa kilpouussa ovat suorit-taneet sankaritekoja sodan ensi päivistä saakka. Kiitän rohkeudesta, millä se on käynyt pain moninkertoin ylivoimaista vihollista, joka on ollut varustettu osittain tuntemattominkin ase-in, ja sitkeydestä, millä se on purettunut jokaiseen tuomaan kotimaan kamaraa. Yli 1500 venäläisen hyökkäysvaunun ja yli 700 leutokoneen tulominen kertoo sankaritöistä, joita usein ovat suorit-taneet yksityiset miehet.

Ilolla ja ylpeydellä ajattelen Suomen lottia ja heidän onnuttua sodassa – heidän uhri-miehtiään ja urpumatonta työtään eri aloilla, mikä on vapauttanut tuhansia miehiä tulijouloille.

Heidän jalo henkensä on kannustanut ja tukent armeijaa, jonka kiitollisuuden ja arvonnnon he täysin ovat saavuttaneet.

Kunniapaikalla ovat myös sodan ankaran aikana seisonet ne tuhannet työlliset, jotka, usein vapaatehtoisina, ilmahyökkäystenkin aikana ovat tehneet työtä koneittensa ääressä valmistien armeijalle sen tarpeita, sekä ne, jotka herpaantumatta vihollisen tulussa ovat työsen-nelleet aseiden varustamisessa. Kiitän heitä isomman puolesta.

Huolimatta katoista rohkoudesta ja uhrimiehistä on hallitus ollut pakotettu tekemään rauhan kovilla ehdolla, mikä kuitenkin on selitettävissä.

Armeijamme oli pieni ja sen reservit ja kaaderit riittämättömiä. Ei oltu varustauduttu sotaan suurvallaa vastaan. Urhoollisten sotilaittemme puolustaessa rajojamme oli ylivoimaisin ponnistuksin hankittava sitä mitä puuttui, oli rakennettava puolustustulinoja, joita ei ollut, oli kehitettävä saada apua, jota ei tullut. Oli hankittava aseita ja varusteita aikana, jolloin kaikki maat kunniceisti varustautuvat myrskyä vastaan, joka nyt vyöryy yli maailman. Teidän sankari-tekonne ovat herättäneet ihailua yli maiden, mutta kolme ja puol kunkaunta kestänne sodan jälkeen olemme edelleen melkein yksin. Emme ole saaneet enempää ulkomaista apua kuin kaksi vahvistettua pataljoonaa tykistöneen ja lentokoneineen rintamilleemme, joilla omat miehemme taistelussa yötä päivää ilman vahdon mahdollisuutta ovat saaneet ottaa vastaan yhä uusien vihollis-voimien hyökkäykset, ponnistien rumuilliset ja henkiset voimansa rajattomiin asti.

Kun tämän sodan historia kerran laaditaan, tulee maailma tuntemaan Teidän työnne. Ilman aulista apua asissa ja varusteissa, mitä Ruotsi ja Länsivallat meille ovat anta-neet, olisi tähänastinen taistelumme ollut mahdoton vihollisen lukemattonia tykkeitä, hyökkäys-vaunuja ja lentokoneita vastaan.

Valitettavasti ei suuriarvoista lupasta avusta, mikä Länsivallat antoivat, voitu toteuttaa, kun naapurimme, itsestään huolehtien, kielsivät jonkulta oikeuden läpikulun.

Kuudentoista viikon veristen taistelujen jälkeen ilman yön ja päivän lepoa seisoa armei-jamme vielä tänä päivänä voittamattomana vihollisen edessä, joka hirveistä tappioistaan huoli-matta vain on kasvautt lukemattomasti, eikä koitintanammeakaan, niissä lukemattonat ilma-hyökkäykset ovat levittäneet kuolemaa ja kaulaa naisten ja lasten keskoudessa, ole horjunut. Poltetut kaupunkimme ja rannioitetut kylämme kaukana rintaman takana, vieläpä länsirajollamme, ovat näkyviä todisteita tämän kansan kärsimyksistä kuluneina kuukausina.

Kotialomme on kova, kun olemme pakotetut jättämään vierasle rotalle, jolla on toisin maailmanraksumus ja toiset siveelliset arvot, maan, jota vuosisatoja hiellä ja vaivalla olemme viljellet.

Mutta meidän on otettava kovat otteet voidaksemme siellä, mitä meillä on jäljellä, val-mistaa kodin niille, jotka ovat tulleet kodittomiksi ja paremman toimeentulomahdollisudet kaikille, ja meidän tulee olla kuten ennenkin valmiina puolustamaan pienempää isämaatamme samalla päittäisytyydellä ja voimalla, millä olemme puolustaneet jakamatonta isämaatamme.

Meillä on ylipä tietous siitä, että meillä on historiallinen tehtävä, jonka me ed-elleen täytämme, länsimaisten sivistyksen suojaaminen, joka vuosisatoja on ollut meidän perintömme, mutta me tiedämme myös, että olemme viimeistä penniä myöten maksaneet velan, mikä meillä siitä lähtien on ollut.

MANNERHEIM.

Ilona Kalliala tallensi piirroksin viimeiset ajat lottana Johanneksessa sekä vetäytymisen jälkeen näkymän palavaan Vaahtolaan tai Uuraaseen. Sakkijärvellä oli vielä vaaran paikkoja ja taistelujen tauottua hänen tiensä johti Lappeenrantaan. Ylipäällikön yksi tunnetuimmista päiväkäskyistä julkaistiin heti aseitten vaiettua. Se on tunnevoimainen tilannekuva ja tarkoitettu yhteiseksi voimaksi menetysten keskellä.

Talvisodan ajasta 80 vuotta (Laatinut P. K.)

- 1.3.1940** Liittoutuneet, Ranska ja Iso-Britannia, korottavat tarjoustaan avusta. Väinö Tanner: Suomen on näillä minuuteilla valittava joko Saksa tai liittoutuneet
- 2.3.1940** Antti Hackzell ilmestyy lauantaina myöhään iltapuolella Saksan lähettilään Blücherin luo, ilmoittaa rauhanneuvottelujen olevan vireillä ja tiedustelee, voisiko Saksa tehdä jotain rauhanehtoien lieventämiseksi. Blücher lähettää sähkeen Berliiniin
- 3.3.1940** Sunnuntai. Blücherin sähke perillä Berliinissä. Hitler määrää hyökkäyksen Norjaan ja Tanskaan tehtäväksi ennen länsioffensiivia. Kivitokee ja Päätilä menetetään
- 6.3.1940** Suomen rauhanvaltuuskunta lähtee Moskovaan
- 12.3.1940** Suomen ja Saksan välinen kauppasopimus vahvistetaan nooteilla. Rauhansopimus päivätään Moskovassa 12. päivälle ja allekirjoitetaan puolenyön jälkeen
- 13.3.1940** Talvisota päättyy. Ulkoministeri Ribbentrop soittaa Italian ulkoministeri Cianolle aikaistaakseen Hitlerin ja Mussolinin tapaamisen
- 18.3.1940** Hitler ja Mussolini tapaavat. Moskovon-rauha on voitto Saksalle ja Hitler kruunaa voittonsa, kun Mussolini nyt lupaa lähteä sotaan hänen rinnallaan.

TÄSSÄ LEHDESSÄ:

Muistoihin kirjattua
s. 3

**Lottana ja äitinä
talvisodassa**
s. 4

**Tutustu Sotasampo-
tietopalveluun**
s. 5

**Alex Matson ja
Uuraan aika**
s. 6

Leikkejä ja levyjä
s. 7

Päätoimittajan kynästä

Johannekselaisen päätoimittaja **Hannu Rastas**

Johanneksessa uutta alkua

Yhtä kun etsii niin toista löytää – ja aikanaan sitten löytää sen ensin haetun jotain muuta etsiessä. Nämä totuudet ovat epävirallisia luonnonlakeja, sen verran usein niihin törmää. Joka tapauksessa pääsemme nyt katsastamaan sellaista yllätyksellistä löydöstä. Yleisellä tasolla asia liittyi hinkuun saada tietoa Hackmanin selluloosatehtaan sekä paperitehtaan koneiden mittakaavoista, tehoista ja ajanmukaisuudesta. Pistäkää numeroita liikkeelle, jos tiedätte – minulta jäivät lukemat tavoittamatta. Sen sijaan kohtasin johannekselaiset rakennustekniikan uudistusten parista.

Puuelementtitalot yhdistyvät mielikuvissa aivan viime vuosikymmenille. Tekijänä siis puutalotehdas, jossa elementit tehdään sisätiloissa ja pystytetään sitten pikaisesti valmiille perustuksille. Hyvää suunnittelua tarvitaan ja tarkkuutta toteutukseen. Yllätys oli huomata, että Suomen ensimmäinen talotehdas aloitti 1928 Jaakkimassa Annelan Sahan kyljessä. Idea jalostettiin Ruotsista omaan käyttöön ja ensimmäiset tuotokset tehtiin yrityksen tarpeisiin. Sitten siiman päähän tulikin iso asiakas. Hackman & Co oli kasvun vaiheessa ja heti 1929 puuelementtitaloja pystytettiin työntekijöiden asunnoiksi Johannekseen, Joutsenoon sekä Sorsakoskelle. Voi kaikella syyllä sanoa, että Johanneksessa näiden muiden teollisuuspaikkakuntien ohella aloitettiin puutalorakentamisen ja –asumisen uusi aikakausi. Ainakin Johanneksen talojen suunnittelijana oli arkkitehti Uno Ullberg. Hän oli monin tavoin yhteistyössä Hackmanin kanssa, kutsuttiin Johanneksen selluloosatehtaan suunnittelijaksi heti tontin oston jälkeen ja oli suunnittelemassa asuntoja myös Havin tehtaalle. Voinnee olettaa, että yhteys Jaakkiman tehtaan suuntaan koski koko Hackmanin tilausta.

Ohessa on seuran arkistokuva talorivistä, joka on tässä nähtävää pidempi eli ainakin viiden talon sarja. Kysymyksiä tällainen kuva herättää. Oliko taloja enemmän, oliko vain yhtä tyyppiä, montako asuntoa yhteen taloon oli sijoitettu, olivatko kaikki asunnot samankokoisia, olivatko asukkaat toimihenkilöitä vai tehdastöistä, millä perusteella näihin valittiin asukkaat, oliko yhteisalueita vai vain talokohtaisia pihoja, oliko asuminen ilmaista vai edullista vai kallista, mistä valo ja lämpö, oliko talon suunnittelussa ajateltu erikokoisia lapsiperheitä ja mitä muuta vielä?

Lukijoiden joukossa on varmasti tietäjiä, jotka ovat Hackmanin taloissa asuneet ja osaavat moniin kysymyksiin tuoda valaistusta. Tai joukossa on vanhemman polven muistelusten muistajia. Ehkä on kuviakin kodeista ja taloista ikään kuin sisäpiiristä. Teitä kaikkia haastan kokoamaan tiedon palasia yhteiseen kekkoon lehden palstoille.

Kirjoituskilvan sato on tallessa

Helmikuu oli kirjoitusten suhteen yhtä satoisa kuin koko sitä edeltävä syksyinen aika. Kaikkiaan meillä on tutustumisen kohteeksi kymmenkunta luovuuden hedelmää, kiitokset kaikille. Kevätkausi kuluu niiden parissa ja kesän alussa jatketaan aiheesta lisää.

Aineiston toimittaminen

Aineiston toimittamiseen on käytettävissä useita eri vaihtoehtoja. Mieluiten otamme vastaan valmiiksi sähköiseen muotoon tehtyä aineistoa eli sähköpostilla toimitettua, mutta kaikki perinteiset menettelytavat ovat edelleen myös käytössä.

Sähköpostilla aineiston voi lähettää osoitteeseen hannu.rastas@dlc.fi tai johanneseura@elisanet.fi. Muussa muodossa olevat aineistot Johannes-Seuran toimistoon Kaarinan Piikkiössä, osoite: **Johannekselainen**, Toimitus, Myllytie 1, 21500 PIIKKIÖ.

Pyydämme toimittamaan aineiston seuraavasti:

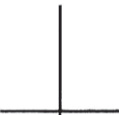
Huhtikuun numeroon aineisto viimeistään 18.3. (painopv 2.4.).

Lehti lähtee jakeluun suoraan kirjapainosta. Jos aineiston toimittamisesta on kysyttävää tai ilmenee häiriöitä jakeluaikataulussa, ottakaa yhteyttä lehtitoimikunnan jäseniin.

– Lehtitoimikunta –

Kuolleita

Liisa Pirttisalo o.s. Pulli kuoli Kaarinassa 25.1.2020. Hän oli syntynyt Johanneksessa 6.10.1936. Kaipaamaan jäivät lapset perheineen. Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.

Rakkaamme

Mirjam Sailola

o.s. Paavolainen

* 8.4.1922 Johannes
† 2.1.2020 kotona

Karjalan kunnailta alkanut matka, on kuljettu vanhuuden iltaan. Päättyi elon tie. Siivin valkein enkelit hellästi kantain sinut taivaan kotihin vie.

Äitiä, mummoa ja isomummoa kaivaten ja kiitollisuudella muistaen
Pirkko ja Harry
Pia
Linda, Jyri, Kasper ja Olivia
Kaija ja Esa
Rami, Aarne ja Saara
Marianne, Kustaa, Torsti ja Frida
Sukulaiset ja ystävät

Rakkaamme siunaus on toimitettu läheisten läsnä ollessa Ylösnousemuskappelissa 24.1.2020. Lämmin kiitos osanotosta. Kiitokset myös Kaarinan kotihoidolle.

Merkkipäiviä

70 vuotta

Rakennusinsinööri **Heikki Kosonen** täyttää 8.3.2020 Luhangassa.

Heikin vanhemmat olivat Kauko Veikko Kosonen Johanneksen Rokkalasta ja Aino Eleonoora Kosonen (o.s. Laakso) Johanneksen Riionsaaresta. Heikki syntyi vanhempiansa kesimmäisenä lapsena Piikkiössä. Pitkän rakennus- ja taloteollisuuden alalla tehdyn työuran jälkeen Heikki asettautui Luhankaan Keski-Suomeen puolisonsa Pirjo Kososen kotitalalle Päijänteen rannalle. Harrastuksena ovat olleet partiotoiminta Mustavuoren Sisseissä, Puljun mökki, Lapin erävaellukset sekä monipuolinen metsästys ja ajavat koirat. Juhlat ovat perhepiirissä myöhemmin.

Karjalan Liiton 80-vuotisjuhlavuosi

Talvisota

Mihin tämä maa on oikein menossa? Jokin aika sitten juttelin parin kolmekymppisen kanssa talvisodan päättymisen muistojuhlasta. Mitä sitä juhlimaan? Kyllä he itsenäisyyspäivän ymmärtävät, johon minä totesin, ettei olisi itsenäisyyttä ilman talvisotaa. Ai se talvisota käytiin siis ennen vuotta 1917... Miksi on tärkeää muistella näitä vanhoja asioita? Sotien aika on ollut raskasta koko kansalle, ei vain evakkoon joutuneille. Nykyinen hyvinvointi on ollut mahdollista vain siksi, että silloin taisteltiin ja silloin selvittiin.

Kaupanhyllyltä ei tällaisia asioita saa. Kaikki on vaatinut kovia ponnisteluja – sitä emme saa unohtaa. Ehkäpä näiden nuorten suvuissa ei ole ollut niitä, jotka olisivat kertoneet menneistä ajoista. Koulussakaan ei sota-ajoista ole välttämättä paljon puhuttu. Mutta tämän lehden lukijat muistavat.

Maailmassa kuohuu edelleen. Kaiken aikaa kuulemme ja luemme sodista ja levottomuuksista. Omasta unohtumatomasta talvisodastamme on 80 vuotta ja rauhanaikakin on jatkunut jo 75 vuotta. Me saamme rukoilla, että Jumala siunaisi edelleen Suomen maata ja kansaa. Hän johdattakoon meidän jokaisen tietä ja antakoon meille lisää rauhan vuosia. Jumala siunatkoon sinua ja Suomen maata ja kansaa!

– **Veikko Sailola** –
Vahdon kappalainen

Tapatumakalenteri

MAALISKUU

14.3. Uuras-Killan vuosikokous klo 15
Karjalatalon Wiipuri-salissa, ks. sivu 8.

21.3. Vaahtola-Rokkala-Riionsaari kevättapaaminen
klo 13 Littoisten seurakuntatalolla, ks. sivu 8.

22.3. Littoisten Karjalaisten kevätkokous ja tupailta
Ritva ja Seppo Santasen luona Ruskolla, ks. sivu 8.

HUHTIKUU

6.4. Porin seudun johannekselaisten kokoontuminen
klo 18-20 Viikkarin Valkaman Luusua-kokoustilassa,
osoite Juhana Herttuankatu 17, Pori.

11.4. Päätilän koulupiiriläisten kevättapaaminen
klo 13 Johannes-Seuran toimistolla, ks. sivu 8.

18.4. Johannes-Seura ry:n sääntömääräinen kevätkokous
Johannes-Seuran toimistolla, ks. sivu 8.

19.4. Simo Hörkön sukuyhdistyksen tapaaminen
ja vuosikokous Porissa, tarkemmin sivulla 8.

25.4. Puusa-suvun tapaaminen
klo 13 Paimion Karhulammella, ks. sivu 8.

TOUKOKUU

29.-31.5. Kotiseutumatka Johannekseen, ks. sivu 6.

ELOKUU

1.8. Johannesjuhlat Kaarinassa.

Karjalaiset kesäjuhlat Helsingissä 12.-14.6.2020

Järjestyksessään 72. Karjalaisten kesäjuhlien teemana on sukupolvien ketju. Meistä jokainen kuljettaa edelliseltä sukupolvelta perimäänsä karjalaisuuden viestiä, tuo sen tähän päivään omilla vivahteillaan ja siirtää ketjussa eteenpäin.

Karjalan Liiton 80-vuotisjuhlavuosi huomioidaan myös kesäjuhlaiviikonlopun ohjelmissa. Karjalaisten kesäjuhlien päätapahtumat ovat Finlandia-talossa. Tilaisuuksia järjestetään myös Helsingin tuomiokirkossa, Tempelli-aukion kirkossa ja Uspenskin katedraalissa. Lisäksi tapahtumia on Karjalatalolla Käpylässä.

Johannes-Seuran toimiston aukioloajat

Maaliskuu

KE 11.3..... klo 12-17

KE 18.3. klo 12-17

LA 21.3.....klo 11-15

KE 25.3. klo 12-17

Huhtikuu

KE 1.4. klo 12-17

LA 4.4.klo 11-15

KE 8.4. klo 12-17

KE 15.4. klo 12-17

LA 18.4.....klo 11-15

KE 22.4. klo 12-17

KE 29.4. klo 12-17

Toukokuu

LA 2.5.klo 11-15

KE 6.5. klo 12-17

KE 13.5. klo 12-17

LA 16.5.klo 11-15

KE 20.5. klo 12-17

KE 27.5. klo 12-17

Kunniapuheenjohtajaa muistaen

❖ Paavo Väntsi 1937-2020 ❖

Paavo Väntsin aktiivisuus oli monitahoista. Hänet tunnettiin seurakuntatyöstä, pitkäaikaisena kirkkoherrana ensin Sauvossa 1973-1990 ja sen jälkeen eläkevuoteen 2002 asti Kaarinassa. Jo sitä ennen pappistehtäviä oli takana yhteensä noin vuosikymmenen verran Porissa sekä Turussa ja eläkevuosinakin rovastin rooli oli osa elämää.

Paavo pyrki toimimaan lähellä seurakuntalaisiaan ja halusi tuntea ympäristön, jossa toimii. Tämä nostaa esiin hänen vahvan kotiseutuhenkensä ja -harrastuksensa. Sauvossa hän oli käynnistämässä pitäjän historiankirjoitusta ja oli sitä ohjaavan toimikunnan puheenjohtaja. Samalla hän syvenyi itsekin vanhoihin arkistotietoihin, vaivan palkkana löytyi ensimmäinen pitäjään nimikoitu dokumentti. Kotiseututyö jatkui Kaarinassa ja oli varsinkin eläkevuosien voimakas virike. Nuoruusvuodet evakkopoikana Kaarinan Lemunniemellä saivat Paavon kohdistamaan historianharrastuksensa siihen ympäristöön – hän kokosi kaiken kirjoitetun, muistetun, kuvatun ja kaivetun esiin aikanaan taistelutantereidenkin olleesta kyläkunnasta. Kaarinaan sijoitui välivaiheiden jälkeen myös hänen ja puolisonsa Eeva-Liisan viimeinen yhteinen koti, avoinna lasten ja lastenlasten tulla. Kaarinan kaupunki muisti häntä viime syksynä Kaarina-mitalilla. Silloin oli jo perhepiirissä tiedossa kasvaneiden vaivojen syy, pitkälle edennyt luusyöpä. Kotisairaaloitominnan ja omaishoidon ansiosta Paavo pystyi olemaan toiveidensa mukaisesti kotona sairauden loppuvaiheeseen asti.

Entinen kotimäki veti puoleensa

Paavo oli Johanneksen Kaijalan kylän maisemissa ympäristöoppia etsimässä jo jatkosodan vuosina, alle kouluikäisenä. Entinen kotimäki veti puoleensa vielä lukemattomat kerrat, kun raja avautui kotiseutumatkoille. Rokkalanjoki sai uimarinsa ja maisema tuntijansa uusisakin olosuhteissa. Kiinnostus kyläkunnan kuulumisiin ja matkalaisten kokemuksiin säilyi vankkana niinäkin aikoina, jolloin omat askeleet eivät osuneet vanhoille poluille. Väntsin suvun tutkitut juuret veivät varmuudella Viipuriin, josta tuli Paavolle aikaisempaa tärkeämpi kaupunki ja Pyöreän tornin lähikortteleista ikään kuin uudelleen löydettyjä kotikulmia. Sen vahvistuksena hän oli 2003 yksi **Vincentius-Väntsi** Sukuseuran perustajajäsenistä sekä aktiivinen toimija yhteisissä asioissa nämä kuluneet vuodet.

Kuusi vuotta seuran puheenjohtajana

Johannes-Seura tuli Paavolle tutuksi Johannesjuhlien saarnanpitäjän tehtävissä jo 1970-luvun puolivälissä, **Airikan** aikaan. Tämä pyyntö hänelle esitettiin entistä useammin, erityisesti 1990-luvun vuosina kotiseutuhenkistä sanomaa kuultiin parin kolmen vuoden välein. Mies ja ajatukset olivat siis tuttuja, kun oli valittava seuralle puheenjohtaja vuodesta 2003 eteenpäin. Hänellä ei ollut taustana johtokuntavuotia, mutta useimmat aktiivitoimijat olivat jo muulla tavoin tavattuja. Paavon keskustelevala ja sovittelleva johtamistyyli oli sopiva myös vapaaehtoisen seuratyön puitteisiin – ainahan asioilla on vaihtoehtoja tai erilaisia painotuksia ja kaikille on kannattajansa. Johannes-Seura on ollut vilkas yhdistys sekä sisäisesti että yhteistoiminnossa ulospäin. Tehtävää riitti kotimaisella kentällä sekä neuvotteluissa Sovetskin aluehallinnon taikka sikäläisten kirkollisten tahojen kanssa. Sen lisäksi Paavon kuusivuotisen puheenjohtajakauden aikana avattiin myös uusia ovia. Pitkä sarja tapahtumia otsikolla Johannes tutuksi veti säännöllisesti varsinkin Kaarinaan likimain satapäisen johannekselaisjoukon perehtymään omaan tai vanhemman polven kotipitäjään kylä kerrallaan taikka aihepiiri kerrallaan.

10 vuotta kunniapuheenjohtajana

Kesällä 2008 Paavo Väntsi vastaanotti Karjalan Liiton kultaisen ansiomerkin, vastaava Suomen Kotiseutuliiton korkein huomionosoitus hänellä jo olikin. Vuosi oli viimeinen puheenjohtajan tehtävässä, mutta seuraavana keväänä rooli rakentui uusiksi – alkoi lopulta kymmenvuotiseksi kasvanut kausi seuran kunniapuheenjohtajana. Hän oli ahkera osallistuja seuran isoissa sekä pienemmissä tapahtumissa ja sai pitää seuratyön vuosina karttuneita yhteyksiä yllä karjalaisen kotiseututyön hyväksi. Johannes-Seura palkitsi viime vuonna hänet rooleistaan ja toimistaan Johannes-mitalilla.

Muistamme.

– Seppo Sumentola ja Hannu Rastas – puheenjohtajakollegat

Paavo Väntsiä muistaen

Paavo ei enää ole joukossamme. Vanhassa vertauksessa elämää on sanottu niityksi, josta voi poimia muistoja. Muistoja Paavosta poimin lapsuuden ja nuoruuden yhteisestä kotikylästä Kaarinassa. Kutsun sitä kyläksi, vaikka eihän se mikään itsenäinen kylä ollut vaan Auvaisbergin ja Yli-Lemun kartanoiden väliin noussut pieni asutuskeskittymä vailla nimeä. Se syntyi, kun kartanoiden maista osa meni evakoiden ja rintamamiesten asuttamiseen. Kylän tiloista kaksi oli muodostettu Auvaisbergin kartanon maista, viisi Yli-Lemun. Osa yhteisön jäsenistä asui siten Lemon, osa Auvaisten kylässä. Ja laajemmin voisi kai sanoa, että kylä kuului Kaarinan Rantakulmaan.

Kylän seitsemällä tilalla ja seitsemässä perheessä asui alun perin yhteensä 33 henkeä. Kuusi perheistä oli luovutetusta Karjalasta: viisi Johanneksesta ja yksi Koivistolta. Seitsemäntenä joukossa oli Uudeltamaalta Fiskarsista kotoisin ollut rintamamies perheineen. Hän oli saanut asuntotilansa, kun suomalainen yhteiskunta korvasi miehilleen ja naisilleen monien vuosien palvelun sodan kovassa koulussa, rintamalla pitkän isänmaan raukkoja rajoja.

Kylän uudistaloista toisiaan lähimpinä sijaitsivat **Väntsin** Luukkula ja oman perheeni **Mellasten** Vehkalho. Pihamaat erotti toisistaan vain näkösuojaa antanut kapea harva metsikkö. Kumpikin perhe muutti uusille tiloilleen alkukesästä 1948, Väntsit Maariasta, Mellaset Paimiosta. Samanikäisiä leikkivereita ja kasvinkumppaneita löytyi meistä useimmille. Kylän isot pojat olivat syntyneet ennen sotia: Paavo Kaijalassa, omat veljeni Huunolassa, **Hantun Teuvo** Koivistolla ja **Lindqvistin Erik** varmaan Fiskarsissa.

Kylän isojen karjalaispoikien suhde entiseen kotiseutuun on ollut erilainen kuin meillä nuoremmilla. Isoille pojille se paras koti, heidän lapsuutensa maa oli sijainnut Karjalassa. Heillä oli Karjalasta muistoja, jotka olivat olemassa vain heissä itsessään. Ehkäpä isoille pojille uusi kotikylä merkitsi eniten sitä, että sota-ajan vaellusvuodet ja kodittomuuden katkera kalkki olivat vihdoin oh. Suomi oli jäänyt, vapaus kestänyt, mutta kaunis Karjala kadonnut. Meille nuoremmille Kaarinan koti oli ainoa, josta on oikeita muistoja. Karjalainen elämänmuoto oli kuitenkin tuttua. Se säilyi huolimatta Karjalan menetyksestä.

Paavo kuului isoihin poikiin, joiden harrastuksiin meillä pienemmillä ei ollut asiaa. Meillä oli omat lasten leikkimme. Urheilu eri muodoissaan kuului vahvasti isojen poikien vapaa-aikaan. Vehkalhossa oli pihakallion takana metsässä tasainen paikka, jonne pojat raivasivat urheilukentän ja pystyttivät sinne rakentamansa korkeushyppytelineet. Pituushyppy ja vauhditon kolmiolikka taisivat olla muita kentälajeja. Kentän kupeella olivat vielä nojapuut ja rekki voimistelua varten, ja nuoralla kävelyä voitiin harjoitella puitten väliin sidotulla köydellä. Syvemmällä metsässä pojilla oli komea havumaja, jossa he joskus käristivät nuotiolla sianlaskiä. Painonnostoa varten oli rautatankoon betonista itse valetut pyöreät painot.

Karjalaisten yhteisranta Kuusiston salmessa sijaitsi noin kilometrin päässä ja tarjosi monenmoista huvia ja kalastus lisäksi hyötyä. Armeija palautti isälleni Johanneksen evakuoinnin jälkeen pakko-ottamansa moottoriveneen, ja sillä isot pojat hurjastelivat pitkän salmea yhden taiteillessa veneen perässä lautalla. Kuusiston puolelta pojat keräsivät syksyisin pähkinöitä. Talvisin lähimetsissä risteili hiihtolatuja ja Väntsin metsässä oli erään kallion kupeella oivallinen luonnon muovaama hyppyrimäkikin.

Meistä kylän nuorimmista otetuissa valokuviissa ei Paavo näy, sillä kuvat

ovat hänen ottamiaan. Paavolla oli jo kylän varhaisvuosina oma laatikkokamera. Paavo myös omisti kirjan ”Antero Vipunen”. Se on arvoitusten, ongelmien, leikkien ja pelien sekä eri harrastealojen pikkujättiläinen. Meillä oli kotona kyllä sekä ”Pikkujättiläinen” että ”Urheilun pikkujättiläinen”, molemmat aikansa tärkeitä nuorten tietopankkeja, mutta niistä ei ollut apua, kun Paavo joskus pisti meidät nuorimmat lujille Antero Vipusen ongelmien ratkaisuihin.

Elämä kotikylässä oli rikasta, sillä maaseudun lapsuuden lisäksi saimme varhain tuntumaa myös suureen kaupunkiin. Turun raja kulki vain parin kilometrin päässä kylästä. Useat kylän nuorista päätyivät oppikouluun Turkuun monien muiden Rantakulman nuorten tavoin. Paavon koulu oli poikakoulu, silloiselta nimeltään Turun Klassillinen Lyseo. Liikenneyhteyksille ei siihen aikaan voinut juuri hurrata. Aamulla pääsi Rauvolan auton kyytiin noin kilometrin päässä kotoa, iltapäivällä kävelymatkaa tuli Piispanristiltä lähes nelisen kilometriä. Talvisin, silloisten ”oikeiden” talvien aikana matka otti välin lujille. Peltoukeilla äkäinen viima puri poskia ja viimeinen taival metsäpolkua pitkin oli usein kahlattava paksussa lumessa.

Maailma sitten vieroiitti meidät kylän nuoret toisistaan. Kaksi muutti Ruotsiin ja monet päätyivät työn perässä kauas kotikylästä, Paavo ensin Poriin, sitten Turkuun ja Turusta Sauvo-Karunan seurakuntaan. Mutta Kaarina sai Paavon takaisin ja samalla johannekselaissyntyisen kirkkoherran 1990-luvun alussa. Vuonna 2003 hänestä tuli oman pitäjäseuramme puheenjohtaja ja sittemmin kunniapuheenjohtaja. Paavon siunaustilaisuudessa hänen omassa kotikirkossaan oli kirkkosali täynnä väkeä. Paljon oli joukossa myös johannekselaisia saattamassa pidettyä pitkäaikaista puheenjohtajaansa hänen viimeiselle matkalleen. Me johannekselaiset muistamme Paavon mukavana, kansanomaisena ja huumorintajuisena miehenä, joka ei tehnyt itsestään numeroa, kanssa kulkijoitaan tasaveroisesti kohtelevana.

Sanotaan, että me suomalaiset olemme metsän kansaa. Paavokin oli metsän poika, rakasti metsissä samoilemista. Hänellä oli nuorena kaksikin kesyttämäänsä lintua. Ensimmäinen taisi olla naakka, toinen oli tuulihaukka, jolle Paavo oli antanut kreikkalaisen nimen Naxos. Paavon pyöriillessä haukka istui hänen olallaan.

Vielä lopuksi muistosanat Paavolle, metsien kulkijalle **Sirkka Turkan** säkein:

”Me kutsumme häntä, mutta hän ei käännä enää. Hän on matkalla lapsuutensa metsiin, sinisen kukan ja kultaisen syksyn maahan. Siellä laulavat toisenlaiset linnut.”

– Pirkko Kanervo –

Mirjam Sailola

Äitimme **Mirjam** syntyi Johanneksen Tikkalassa **Alisa** ja **Anton Paavolaisen** perheen viidentenä lapsena. Hänen lapsuudenkodissaan asui oman 10-henki- sen perheen lisäksi **Helena**-mummo ja kahdeksan muuta sukulaista. Kotitalossa sijaitsi kylän kauppa sekä posti. Kauppias Anton Paavolainen ajoi kauppa-autolla Kuolemajärvelle, Uudellekirkolle ja toripäivinä myös Johanneksen kirkonkylään. Antonin veljet sen sijaan hoitivat maanviljelystä ja Helena-mummon miniät lapset, kotitalouden ja navettatyöt.

Lapsuus suurperheessä oli äidin ker- toman mukaan työntäyteistä. Kesäisin paimenessa olo kuului myös lasten tehtäviin. Talvisin harrastettiin hiihtoa, ja äitimme pääsi useasti palkintosijoille koulun- ja piirinmestaruuskilpailuissa. Äiti liittyi Lotta Svärdin 15-vuotiaana ja aloitti 18-vuotiaana varastonhoita- jakoulutuksen, josta valmistui v. 1942. Hän toimi jatkosodassa rintamalla varastonhoitajana mm. Ihantalassa. Jatkosodan jälkeen äiti ja hänen siskonsa **Martta** olivat vielä Lapin sodassa. Paavolaisen perhettä kohtasi suru, kun äidin **Martti**-veli kuoli sodassa tammi- kuussa v. 1940. Rakas koti jäi Karjalaan ja äidin vanhemmat saivat uuden pysy- vän kotipaikan Ruskolta.

Äitimme Mirjam ja isämme **Armas Sailola** tapasivat toisensa Liedossa ja heidät vihittiin avioliittoon heinäkuus- sa 1949. Armas oli valmistunut puu- tarhuriksi ja näin ollen he perustivat kauppapuutarhan Kaarinan Littoisiin. Kasvihuoneissa viljeltiin vuosikym- menten ajan pääasiassa leikkokukkia. Perheeseen syntyi kaksi tytärtä, ja vuosien saatossa äiti sai myös kaksi vävyä, neljä lastenlasta ja kuusi lastenlastenlasta. Isämme Armas menehtyi kotonaan v. 2003 ja äitimme sai myös kutsun tai- vaan kotiin omasta kodistaan, kuten oli rukouksissaan toivonut.

Äitimme taiteellisuus tuli esiin kä- dentaidoissa; liinat, riijiyt, matot ym. kudotuttyöt kangaspuilla sekä viime vuosien aikana neulomansa monet kym- menet sukkaparit omalle perheelle ja sukulaisille tuovat iloa vielä tulevina- kin vuosina. Äiti oli myös Littoisten Marttayhdistyksen aktiivijäsen useiden vuosikymmenten ajan. Vanhemmalla iällä hän osallistui veteraanien ja lä- hetyspiirin tilaisuuksiin. Äiti oli seu- rallinen ja hänellä oli laaja sukulais- ja ystäväpiiri tukenaan vielä vanhuuden vuosinakin.

”Kiitos äiti, että elit näin kauan, melkein kokonaisen vuosisadan. Viivyit luonamme, et kiiirehtinyt pois. Olit meille side Karjalaan. Olit elävä muistutus edellisen sukupolven työstä. Toivomme, että olet nyt onnellisesti perillä ja sinua ympäröi lepo ja autuus.” (Eeva Kilpi)

Tyttäret
– Pirkko ja Kaija –

Sylvi Heimolan päiväkirjasta

Johannes-Seura sai viime syksynä lahjoituksena Jorma ja Sylvi Heimolan sotapäiväkirjat. Jorma Heimola palveli sekä talvi- että jatkosodassa, Sylvi Heimola lottana talvisodassa. Vanhempiensa rintamalla pitämät päiväkirjat lähetti Pirkko Emsermann Itävallan Wienistä. Sylvi Heimolan muistiinpanot tallensi luettavaksemme Riitta Kukkonen

Läksimme vapaaehtoisesti Janakkalaan ennen pakkoevakointia. Olimme kuu- kauden, näytti siltä, ettei sotaa tulisi, ja luulimme, että voimme olla kotona rauhassa.

15.11.1939 läksimme kello kuusi aamulla autolla Riihimäelle. Oli kauhean vaikeaa matkustaa kahden lapsen kanssa. Siitä sitten selvisimme Viipurin junaan ja olimme onnellisia, kun pääsimme kotiin. Viikon olin kotona, laitoin kaikki tavarat kuntoon.

Joulukuussamenin lottatöihin, siellä oli hauska olla toisten kanssa, teimme pitkiä päiviä.

Joulukuun alussa tuli taas poislähtö kotonta, lapset lähtvät mummon ja äijän kassa tavara-autolla Viipuriin. Oli ikävä erota lapsista, sillä jäin itse edelleen lottahommiin.

Joulukuun 6. päivänä evakuoitiin kaikki Johanneksen pitäjästä pois.

Olimme Aune Pekkosen kanssa Rokkalankoskella muonittamassa, meillä oli oikein hyvä olla yhdessä.

Tuli sitten eräänä kirkkaana päivänä ryssän lentäjät ja pommittivat kovasti Kosken kylää. Se oli ensimmäinen kauhun päivä eläissäni. Pommia putoili aivan sen talon nurkalle, missä olimme. Akkunat tulivat alas ja sirut lentelivät ympäri rakennusta. Tuli pieni tauko ja läksimme juoksemaan metsään. Kerkisimme juuri, kun metsänreunaan putosi suuri pommi. Rapa tuli kaikki päällemme. Olimme sitten metsässä joka päivä.

Ennen joulua muutimme Valkoiselle talolle muonittamaan. Teimme työtä kovasti ja olimme tyytyväisiä kaikki. Meillä oli hyvä olla.

Olimme joululomalla Jorman kanssa yhden viikon. Lapsilla oli hauskaa kun näkivät isän ja äidin. Olimme Jorman kanssa samassa paikassa. Asuimme Valkoisella talolla. Kotona emme olleet, siellä oli kylmä ja ikävä, kun ei ollut lapsia kotona.

Tammikuussa Jorma läksi patterille, hän halusi sinne mielellään mennä. Olin itsekin iloinen, kun hän meni. Sain sitten kahden viikon loman, pääsin lapsia katsomaan. Täällä oltiin kovasti huolestuneita kaikesta.

Läksin takaisin lomalta 15 päivänä helmikuuta. Junat oli täysi, radat ammuttu rikki, täytyi seisoa asemilla monet tunnint, ennenkuin pääsi lähtemään eteenpäin. Pääsin onnellisesti koti-asemalle asti. Siitä menin jalkaisin Valkoiselle talolle. Hämmästykseni oli suuri, kun näin ja kuulin, että lähdemme pois kotipaikalta. Kaikki olivat lähtövalmiina, tavarat pakattuina.

Kaikki toiset olivat jo menneet. Minä jäin rouva Brusinin kanssa kahden vartumaan autoa. Kävimme yöllä kotona ottamassa viimeiset vaatteet. Se olikin viimeinen kerta, kun käimme kotona. Nyt on vain tuhkat jällellä.

Yöllä tuli rintamalta miehiä, he olivat kovin väsyneitä ja huonossa kunnossa. Oli käyty kovia taisteluita Karhulan rintamalohkolla.

Pääsimme lähtemään kello kuusi aamulla henkilöautolla, autossa oli kylmä, jalkoja palelsi kovasti. Menomme oli vaikeaa, auto oli epäkunnossa ja jäi eräällä mäellä tielle. Ei päästy eteenpäin. Auto ja hevoskolonna kulkiivat ohi, pyysimme auttamaan. Saimme auton taas kuntoon ja jatkoimme matkaa. Tulimme Sähköjärven(?) pitäjään. Kävelimme koko päivän ja etsimme asuntoa, mihin pääsisimme yöksi. Kannoimme tavaroitamme talosta taloon. Viimein pääsimme erääseen suureen taloon asumaan. Talon väki oli evakuoitu pois. Nukuimme lotta Huovilaisen kanssa kahden.

17. päivän aamuna heräsimme kovaan jyminaän, kiireesti vain päälle, sillä ryssä oli vierailulla kylässä. Pommia putoili kovasti. Kylän keskellä syttyi palamaan kansakoulu, monta taloa ja riihtä meni poroksi. Asuntomme lähelle, vain viisi metriä rakennuksesta putosi kymmenen sirpalepommia, ei käynyt kenellekään mitään vahinkoa.

Kolme päivää olimme siinä kylässä, yöt ja päivät aina takit ja kengät päällä, ei voinut riisua, kun oli aina kova pommitus, yöllä ja päivälläkin. Maanantai-iltana läksimme sitten pois, kymmenen vapaa-ehtoista lottaa jäi: Laisi, Säämänen, Koivunen, Tolonen, Hirvonen, Hälvä, Korhonen, Huovilainen. Olin isekin ilmoittanut jääväni, sitten kuitenkin ajattelin lapsiani. Leena oli vielä niin nuori, olisi ollut surkeaa, kun olisi jäänyt kaksi orpoa. Jos ei Leenaa olisi ollut, niin olisin jäänyt aivan mielelläni. Pirkko on jo iso tyttö, hän olisi tullut vanhusten kanssa kyllä toimeen.

Linja-auto vei meidät Lappeenrantaan, pääsimme kaupungin ulkopuolelle, kun tuli ilmahälytys, autosta täytyi juosta pois. Menimme erääseen suuren talon ulkorakennukseen. Näimme, kun kaupungilla oli tulipaloja ja uusia pommia putoili kovasti. Sitten tuli pieni tauko, juoksimme sillävälän kaupungille Lottahuoltolaan. Saimme sieltä ruokaa ja litterat, että voimme jatkaa matkaa eteenpäin. Yöllä kello yksi menimme asemalle tavoittamaan junaa. Juna oli jo mennyt, täytyi siis jäädä sinne edelleen.

20. päivänä helmikuuta. Olimme koko päivän lottatoimistossa, alakerassa oli sirpalesuojia, saimme olla siellä yöt ja päivät. Ryssä pommitti kovasti, tulipaloja oli kaupungilla monessa

paikkaa. Seuraavana päivänä meille luvattiin auto,j oka olisi vienyt meidät Luumäelle. Odotimme taas sen päivän, mutta ei kuulunut, eikä näkynyt autoa.

22.päivänä ajattelimme, että lähdemme vaika jalkapatikassa, kun ei muuta kyytiä saanut. Etsimme vesikelkat, joita saimme pari kappaletta. Lastasimme tavaramme niihin ja olimme taas lähtövalmiina. Silloin tuli ilmahälytys ja täytyi mennä sirpalesuojaan. Olimme kolmisen tuntia siellä, söimme ja aiottiin lähteä. Ei siitä lähdöstä tullut kuitenkaan mitään. Meille tultiin ilmoittamaan, että auto tulee hakemaan. Kyllä oli riemu ja ilo jokaisella, kun vihdoin pääsimme lähtemään sieltä kauhun paikasta pois. Odotimme sitten pari tuntia ylhäällä ja välin alhaalla, sillä hälytyksiä oli aina. Sitten tuli automme, oikein suuri linja-auto.

23. päivänä pääsimme Luumäelle, oli kova lumipyry, raahasimme tavaramme erääseen taloon. Tiet olivat ummessa ja tuuli pieksi jäitä kasvohimme. Olimme väsyneitä ja nälissämme. kävimme kahvin keittoon, sitten tuli pulma eteen, kun ei ollut kahvimaitoa. Minä läksin lotta Valtosen kanssa etsimään maitoa kylästä. Kävimme joka talon, ovet olivat kiinni. Emme saaneet mistään maitoa, emmekä ruokaa. Menimme asemalle kysymään junien lähtöä. Siellä olivat ihmiset pommisuojaissa, hälytys oli, vaikka oli niin kova tuisku, ettei eteenpäin nähnyt. Saimme kuulla, että junien lähdöstä ei tietänyt mitään, oli aivan epämääräistä, milloin junat lähtevät.

Ei sitten muuta, kuin läksimme ilman maitoa majapaikkaamme. Olimme jo lähellä asuntoa, kun alkoi kuulua surinaa, luulimme, että auto tulee, emme uskoneet, että ryssä olisi ollut liikkeellä niin huonolla ilmalla. Oli se sittenkin pommikone, aseman lähelle pudotti pari pommia. Mekin olimme aidan vierellä vatsallamme, kun luulimme hävittäjäksi. Joimme sitten kahvin mustana, ja hyvältä se kyllä maistuiakin pitkän matkan jälkeen.

Kello puoli neljältä läksimme etsimään autokyytiä, onnemme oli myönteinen, saimme tavara-auton, jonka kuljettaja lupasi viedä meidät Kouvolaan. Siitä oli matkaa noin kahdeksankymmentä kilometriä Kouvolan asemalle. Kävimme hakemassa tavarat talosta ja matkalla vain Luumäen nuorisoseuran talolla tapasin erään tuttavan, jota en ole nähnyt moneen vuoteen. Kello neljä pääsimme lähtemää, auto oli aivan täysi, yksi mies oli myös mukana, tuli sairaalasta toipumislomalle, oli haavoit-

tunut Summan rintamalla. Oli silläkin matkalla monta mutkaa, lähteissä meille sanottiin, että auto, jolla menimme, oli epäkunnossa, olisi parempi, jos emme lähtisi ollenkaan, sillä tie, jota menisimme, oli aivan asumaton seutua. Se ei meitä pelottanut, sanoimme, että kyllä me menemme. Jos olisimme jääneet tielle, niin eihän siinä mitään. Meitä oli niin monta, ei ainakaan olisi ikävä tullut. Tiet olivat ummessa, missä oli aukea paikka, autoja vähän väliä tienpuoleessa. Autoimme ne ylös ja jatkoimme matkaamme, kylmän viiman puhaltaessa luihin ja ytimiin. Pääsimme onnellisesti perille, auto meni hurjaa vauhtia 60-70 näytti mittari.

Kouvolassa kannoimme tavaramme asemalle, juna oli lähdössä Helsinkiin päin, mutta teimme turhan vaivan, vau- nut oli aivan täysi, ulkorapuillakin seiso i ihmisiä. Ei ollut siis toivoakaan matkan jatkumisesta, meitä jäi yksi vaunulasti asemalle. Olimme jo pois lähdössä, kun ilmoitettiin, että yksi vaunu tulee lisää. Menimme vaunuun, se oli pieni ja aivan kylmä. Puita ei ollut, ei voinut lämmit- tää. Olimme palettua, ei voi kuvata, kuinka kylmä meillä oli. Vasta Lahdesta saivat puita, että sai kamiinaan tulen. Emme saaneet lämmitä kuitenkaan, olimme siksi läpi kylmenneet.

Tulimme sitten Riihimäen asemalle aamulla. Siellä oli pommitettu kovasti asemaa, samoin oli Kouvolassa, asema oli aivan käyttökelvoton. Pari tuntia olimme vaunussa Riihimäellä. Se oli pitkä aika istua kylmissään, emme saaneet edes kahvia. Valtoset ja minä jatkoimme matkaa yhdessä Hämeenlinnaa päin. Minä tulin Turengin asemalle, jätimme hellät jäähyväiset ja niin sitten erottiin. Ehkä joskus vielä voimme tavata, se on kohtalo. Pidin rouva Valtosesta, hän auttoi minua monella tavalla ja oli ystävällinen aina.

Kävelin asemalta pari kilometriä jalkaisin, olin väsynyt, monta yötä sain valvoa ja kantaa tavaroita. Sain sitten hevoskyydin loppumatkan. Tytöt olivat kovasti hämmästyneitä, kun äiti tuli kotiin niin pian. Oli sitten kerton- mista kotipaikalta ja kaikesta muustakin. Olemme nyt kaikki kodittomia, ei ole,mihin mennä jos sota vielä joskus loppuisi. Hyvä on mieleni kuitenkin, kun ryssälle ei jäänyt mitään muuta, kuin mustat savupiiput. Ryssä lupasi valloittaa Johanneksen kaupungin. Olen nyt pakkaillut tavaroita kokoon ja lähd en eteenpäin, missä muutkin Johanneksen pitäjäläiset ovat. Jätän tämän muistiinpanoni alkuvaiheet tähän. Jatkan sitten, kun olen päässyt perille Salon kaup- palaan. Nyt on 24.päivä helmikuuta, karkauspäivä, kun tätä kirjoitin.

29.päivänä läksimme Janakkalasta hevosella. Menimme asemalle. Saimme olla metsässä neljä kertaa, kun ryssät len- telivät aivan päämme päällä. Olisimme pian saaneet kuulasuihkun päällemme. Täytyi olla varovainen. Emme kuiten- kaan päässeet asemalle suoraan, täytyi odotella tiepuoleessa, kun oli ilmahäly- lytys. Silloin ei lasketa asemaseudulle ihmisiä. Pääsimme vähän ennen neljää lähtemään. Emme kerenneet laittaa tava- roita pakaasiin, kun täytyi mennä vau- nuun. Mummo oli meitä saattamassa, hän toimitti tavarat tulemaan perästä. Minusta oli kyllä lasten kanssa uhkaroh- keaa matkustaa, mutta yritin kuitenkin. Pääsimme onnellisesti Riihimäelle asti. Siitä ei kuitenkaan mennyt eteenpäin junia, vaikka oli enemmän puhetta. Jäimme siis Riihimäen asemalle odot- tamaan junien lähtöä. Olimme ravintolassa syömässä eväitämme, kun tuli ilmahälytys ja täytyi lähteä pommis- uojaan. Olimme siellä tunnin ajan ja sitten oli hälytys ohi. tällä kertaa ryssä ei pudottanut leipää, päivällä oli tullut kova leipä aivan katon läpi ravintolaan asti. Hyvä tarkoitus ryssällä oli, kun suoraan ravintolaan leipää pudotti. Ei se leipä räjähtänyt kuitenkaa, se jäi lattialle pois heitetäväksi.

Kello yhdeksän juna läksi Helsinkiin. Menimme vaunuun ja ajaa huristel-

tiin eteenpäin uusiin seikkailuihin. Hyvinkään asemalla noustiin junasta. Menimme asemahuoneeseen kysele- mään junien lähtöä. Turha vaiva, sinä yönä ei lähtenyt Karjaalle päin mitään junaa, ennenkuin seuraavana iltana kel- lo kuusi. Lapsia nukutti kovasti, Leena itkeä tillitti, kun ei päässyt nukkumaan. Oli onnea meillä silläkin matkalla. Luoksemme tuli eräs neiti kysymään, minne olimme matkalla. Hänellä oli matka sinnepäin, kuin meilläkin. Olimme siis kohtalotovereita. Neitillä oli vuokrattu huone matkustajakodista. Hän pyysi meitä sinne yöksi. Otin tar- jouksen kiitollisuudella vastaan. Sain lapset nukkumaan. Itse istuimme tuo- lille ja torkuimme yön siinä. Seuraavana aamuna junia läksi Helsinkiin puoli kuusi. Olimme päättäneet mennä sieltä kautta. Sieltä lähti autoja Saloon päin, jossa pääsimme hyvin edelleen.

Aamulla ajoimme Helsinkiin. Menimme suoraan linja-autoasemal- le, ostimme liput autoon. Kaikki oli valmista sitä myöten. Kello yksitoista auto läksi ja me sen mukana. Ajoimme Suomenselälle asti, siinä nousimme au- tosta pois. Edessämme oli kolmikilomet- rinen taival jalkapatikassa. Kävelimme pari kilometriä, vaivalloista se oli, kun Leena ei jaksanut kävellä. Otin eräästä talosta potkukelkan lainaksi, niin tu- limme sitten loppumatkan. Etsimme äidin, missä hän asuu. Löysimme vih- doin, kun etsimme talosta taloon. He hämmästyivät suuresti, kun näkivät meidät. Heillä oli asunto kovin pieni, kuin linnun häkki. Emme voineet olla yötä heillä. Meidän täytyi naapurista etsiä yösiä. Seuraavana päivänä läk- simme kirkonkylään, sinne oli mat- kaa kahdeksan kilometriä. Kävimme kunnantöimistossa pyytämässä elin- tarvikekorttia, sillä sai kaupasta ottaa ruokatarvaa. Asunto hommattiin myös sen kautta. Saimme samasta kylästä asunnon, missä äiti asuu, aivan naapu- ritalosta. Siinä asui kaksi naista. Oikein siisti talo, asuttavia huoneita on kaksi, iso tupa ja kaksi kamaria. Me saimme toisen kamarin. Tuvassa saamme käydä keittämässä. Tähän lopetan tällä kertaa nämä muistiinpanoni.

12.3.1940 Jormasta en ole saanut mi- tään tietoja sen jälkeen, kun hän tam- mikuussa läksi rintamalle. Täälläkin kerätään sormuksia, minäkin annan neljä kappaletta. En voi nyt tällä kertaa muutenkaan auttaa, kun en ole lotta- työssä.

13.päivänä. Tänään on Suomelle koit- tanut raskas ja musertava isku. Olemme saaneet luopua osan maastamme, meille se on vieläkin suurempi tappio, olemme menettäneet kotimme. Toivoimme aina pääseväme kotiseudulle, jos sota lop- puu. Nyt on kaikki mennyttä, muistot vain jäljellä kaikesta. Nyt tämä lop- puukin tähän. Sitten voin jatkaa, kun pääsee taas uusia kohtaloita kohden. Suomen kansa ei vielä lannistu, vaikka isku olikin kova.

Sylvi Heimolan päiväkirja:
<i>Sotilaitten päivämuona-annokset v. 1939</i>
50 gr Kuivaa leipää
60 gr Voita
60 gr Juustoa
60 gr Makkaraa
50 gr Sokeria
2 gr Teetä
125 gr Ryynejä
600 gr Perunoita
200 gr Naudanlihaa
15 gr Suolaa ym maustetta
25 gr Rasvaa
25 gr Jauhoja

Johannes-Seuran kotiseutumatka 29.-31.5.2020

Kotiseutumatka Viipuriin ja Johannekseen 29.-31.5.2020

Tervetuloa perinteiselle kotiseutumatkalle Viipuriin ja Johannekseen. Majoitus hotelli Lokissa Johanneksessa. Matka tehdään yhteistyössä matkatoimisto Vistamatkojen kanssa. Matkakohteena Johanneksen kylät: Vaahtola, Rokkala, Kukkola, Kaijala, Koskijärvi, Karhula, Tikkala sekä saarikohteet Haltiansaari ja Revonsaari.

Matkan aikataulu, reitti ja ohjelma

29.5.(perjantai) Lieto-Turku-Paimio-Salo-Helsinki-Porvoo-Hamina-Vaalimaa-Viipuri-Johannes

Lieto /Shell Roine	5.30
Turku/linja-autoasema, Lintinenkatu (tilausajolaituri nro 9)	6.00
Aninkaistenkatu-Uudenmaankatu-Uudenmaantie-110 tietä	
Kaarina/ent.Paraisten tienhaara	6.15
Piikkiö/Shellin pysäkki (110-tien varressa)	6.25
Paimio/Vistamatkat, Vistantie 24	6.40
Halikko/Design Hill (tarvittaessa)	7.05
Salon/Piihovi (tarvittaessa)	7.10
Suomusjärvi/TB-Kivihovi (tarvittaessa)	7.30
Lohja/ABC-Routio (tauko)	7.50-8.20
Espoo/ABC-Nihtisilta liikenneasema (tarvittaessa)	8.50
Helsinki/Kiasman pysäkki, Mannerheimintie	9.15
Karhula/ABC-Amiraali (ruokailumahdollisuus)	10.50-11.50
Vaalimaa-Ylä-Urpala/tullit ja Viipurin Veikot	12.50-14.30
Viipuri, Johannes/Lokki-hotelli, majoitus	
Päivällinen hotellissa tai ravintola Espilässä	18.00

30.5.(lauantai) Johannes/kylät ja saaret

Aamiaisen hotellissa. Bussilla rantaan ja kyliin. Saarissa oloaika sopimuksen mukaan. Kylillä viipymiset myös sopimuksen mukaan. Paluu hotellille ja päivällinen.

31.5.(sunnuntai) Johannes-Viipuri + kotimatka Viipuri-Helsinki-Turku

Aamiaisen hotellissa. Huoneiden luovutus ja tavarat bussiin. Ajo Viipuriin ja ostokset. Kotiinlähtö kauppatorilta klo 12.30. Ajo Vaalimaalle, tullit ja tax-free ostokset. Ajo rajalta Karhulaan Amiraaliin, jossa ruokailumahdollisuus. Tauko myös Lohjalla. Ajo Turun seudulle, jossa olemme noin klo 21.

Matkan hinta 275 €/hlö + viisumi 78 €/hlö sisältää seuraavat palvelut:

- ◆ bussimatkat ohjelman mukaan hyvin varustetulla bussilla
- ◆ majoitus Johanneksessa hotelli Lokissa H2-huoneissa
- ◆ aamiaisen x2 + päivällinen x2
- ◆ viisumi+Viisumikeskuksen palvelumaksu, Fennian matkustajavakuutus, rekisteröintivero Venäjän valtiolle, sekä toimiston viisumintäyttökustannus
- ◆ matkaemännän/Liisa Katajainen ja Vistamatkojen kuljettajan palvelut

Lisämaksusta:

- ◆ H1 huoneessa huoneliisä 45€ huoneita rajoitetusti
- ◆ Jos et varaa matkaa huonetoiverin kanssa yhdessä, varaudu maksamaan H1 lisä
- ◆ Mahdolliset taksi- tai venekuljetukset. Venekuljetukset pyritään järjestämään samalla veneellä, kuin aikaisempinakin vuosina. Venekuljetuksen hinta maksetaan bussissa menomatalla. Venekuljetuksen hinta ei sisälly perushintaan.

Matkan hinta perustuu 10.1.2020 mennessä julkaistuihin ja kyseisenä päivänä voimassa oleviin hintoihin, valuuttakursseihin ja veroihin. Niiden muuttuessa pidätämme oikeuden muuttaa hintoja vastaavasti. Peruutus- ja matkaehdot matkatoimistosta.

Muita yksityiskohtia:

- ◆ varausmaksu 100 €/henkilö ilmoittautumisen jälkeen sopimuksen mukaan
- ◆ loppumaksu 175 € + 78 € 20.4. mennessä. Sen jälkeen heti varauksen yhteydessä
- ◆ viisumia varten passitiedot 20.4. mennessä. Esitetyt viisumikaavake täytetty-ohjeineen lähetetään matkustajalle varausmaksun jälkeen. Papereiden palautus 20.4. mennessä. Passin pitää olla voimassa 6 kk matkan päättymisen jälkeen

Viisumia varten tarvitaan:

- ◆ hyväksytty mustavalkoinen passikopio kuvasivuaukeamasta
- ◆ 1 kpl passikuva (ei 6 kk vanhempi)
- ◆ esitetyt viisumianomuskaavake täytettynä

– Varaukset Liisa Katajaiselta puh 040 7410425/ liisa.katajainen@gmail.com tai vastuullinen matkatoimisto Vistamatkoilta puh 02 477 5600 tai matkatoimisto@vistamatkat.fi –

EMME SAA UNOHTAA 80-VUOTTA TALVISODAN PÄÄTTYMISESTÄ MUISTOKONSERTTI

TURUN KARJALAKUORO

JOHTAJANAAN HEIKKI TAPANI KORHONEN
SÄESTÄÄ TUULA SAILOLA

MAARIAN KIRKOSSA
Maunu Tavastinkatu 2, 20380 Turku

13.03.2020 klo 18.00

Ohjelmamaksu 10 € /ennakkovaraukset puh. 040 8345 849

www.turunkarjalakuoro.fi

Alex Matson muisteli lapsuuttaan ja nuoruuttaan

Alex (Alexander) Matson syntyi Koivistolla 1888 ja kuoli Tampereella 1972. Hän oli kirjailija, kriitikko, kuvataiteilija ja kirjallisuudentutkija. Teos Romaanitaide vaikutti suuresti Suomen kirjallisuuteen. Esimerkiksi Väinö Linna käytti tätä teosta apuna suunnitellessaan Tuntematonta sotilasta. Matson oli naimisissa kirjailija Kersti Bergrothin kanssa 1922-30. Omaelämäkertateos Muistelen ilmestyi 1971.

Teoksen alaotsikkona on Ensimmäinen kirja. Se jäi kuitenkin Matsonin ainoksi omaelämäkerraksi, koska hän kuoli ilmestymistä seuranneena vuonna.

Kirja alkaa lapsen näkökulmasta: ”Seison laivankannella, ympärilläni ihmisiä ja matkatavaroita. Odotamme maihinpääsyä ja kaikki ovat iloisia.” Perhe muuttaa Viipurista Hulliin Englantiin. Vieraan kielen oppiminen alkaa lasten laulusta. Kiinnostus kirjallisuuteen herää toisella luokalla, kun opettaja lukee Stevensonin Aarresaarta lapsille. Niin Alexista tulee kirjaston ahkera asiakas. Seikkailunhaluinen poika karkaa pari kertaa kotia, mutta palaa karkuretkiltä nolona kotiin. Koulunkäynti sujuu hyvin, mutta isän ostettua puolet herrainvaatekaupasta Alex katsoo, että koulu saa loppua, ja hänestä tulee isän kauppaan kauppa-apulainen.

Kirja kuvaa päähenkilönsä elämän vauhdikkaita ja monipuolisia elämänvaiheita. Aina välillä hän asuu Lontoossa vanhempiensa ja sisarustensa kanssa, välillä joutuu saksalaiseen tuberkuloosiparantolaan ja usean kerran on kuntoutumassa sairaudestaan Suomessa kannakselaisten sukulaistensa hoivissa Hän on joitakin aikoja Uuraassa konttoristina Paul Wahl & Co:n palveluksessa, jossa hänestä tulee näppärä laskija lastattavaa puutavaraa kirjatessaan. Kannakselaishaikeudessa hän kokee myös ensimmäiset rakastumisensa. Maailmanmatkaaja Matsonista tulee, kun hän pestautuu tulkiksi Amerikkaan seilaavalle laivalle.

Hyvänä piirtäjänä Matson kiinnostuu myös taidekoulutuksesta ja käy jonkin aikaa myös Hullin taidekoulua ja Suomessa Ateneumia. Suomessa ollessaan hän matkaa Seiskarin saarelle maalaamaan tauluja, jota saa myydyksikin.

Mielenkiintoinen yksityiskohta teoksessa on maininta viipurilaisen Peter Starckjohannin tutustumisesta Alexin Annie-siskoon. ”Jo minun Uuraassa ollessani oli Peter (Pekko) Starckjohann moneen kertaan kosinut Annie-siskoani, mutta saanut aina kieltävän vastauksen. Ei auttanut sekään, että hän uhkasi tappaa itsensä ja lähtikin jalan syten Imatralle.” Niin ei sentään käy, koska Annie viimein suostuu kosintaan. Hullissa vietetään häät. Alex tutustuu Peterin vanhempiin, konsuli Julius Starckjohanniin, tämän vaimoon ja poikiin. Kielitaitoisien päähenkilön seurustelu saksan kielellä helpottaa kanssakäymistä.

Kirjan lopussa päähenkilö on vasta parikymppinen, ja lukija kaipaisi tarinalle jatkoa, jota ei kuitenkaan voi saada.

– Kaija Sipilä –

Teoksia:

Maata paossa 1920, Knuuttilan turvissa 1921, Lunnaat 1938 (nimellä Aleksi Valkeakylä), John Steinbeck: kirjailijakuvan luonnos 1948, Kaksi mestaria 1950 ja 1966, Muistiinpanoja 1959 ja 1984, Mielikuvituksen todellisuus: Esseitä ja arvosteluja 1951-1963 v. 1969.

Kääntänyt suomalaista kaunokirjallisuutta englanniksi ja suomentanut englanninkielistä kirjallisuutta.

https://areena.yle.fi/1-50417295

**Johannes-Seura ry:n sääntömääräinen kevätkokous
Johannes-Seuran toimistolla, Myllytie 1, 21500 Piikkiö
lauantaina 18.4.2020 klo 13.00**

Käsitellään sääntöjen 9 §:ssä mainitut asiat.

– Johtokunta –

Simo Hörkön Sukuyhdistys ry

**Sääntömääräinen vuosikokous sunnuntaina 19.4.2020 klo 14.30
Tuorin kartanossa Porissa.**

Menemme ensin tutustumaan Rosenlew-museoon,
Kuninkaanlahdenkatu 14 Pori klo 12.00.

Sen jälkeen ajamme Tuorin kartanoon Lyttiläntie 247 Pori, jossa syömmme lounaan
ja pidämme vuosikokouksen. Kartanon emäntä kertoo paikan historiasta.

Kuljetus kimpakkyydein. Retken hinta 39 €/henkilö. Maksetaan tilille: **Eira Laiho** FI98 5700 8120 0139 04
Ilmoittautuminen 8.4.2020 mennessä Eira Laiho puh 040 512 9135 tai eira.k.laiho@gmail.com

Tervetuloa

– Johtokunta –

Puusa-suvun tapaaminen Paimiossa

lauantaina 25.4. klo 13, paikka: Paimion Karhunlampi, Kaimalantie 140.

– Ohjelmassa **Marjatta Hietalan** esittely teoksesta Viipurin historiallinen kartasto sekä kerrontaa
Viipurin vetovoimasta ja vaikutuksesta Johannekseen.

– Osallistujien toivomme tuovan mukanaan valokuvia suvun jäsenistä.

Kuvista olisi ajatus koota sukupuu ryhmätyönä. Näin selkeytämme toisillemme sukuhaarat.

– Sitovat ilmoittautumiset la 18.4. mennessä: **Satu Tuominen** 040 5383 748 tai **Sinikka Launto** 050 3522 888,
soittaen tai viestillä.

– Ilmoitus mahdollisesta erikoisruokavaliosta.

Tervetuloa kaikki Puusat ja Puusien jälkeläiset!

Littoisten karjalaiset ry kevätkokous su 22.3 klo 13.00

Ritva ja Seppo Santasella Paaskalliontie 3 a 2 Rusko.
Kokouksen jälkeen vietämme tupailtaa.

Tervetuloa!

– Hallitus –

**Vahtola-Rokkala-Riionsaari -kevättapaaminen la 21.3.2020
Littoisten seurakuntatalolla (Kampakuja 1, Littoinen) klo 13 alkaen.**

Tervetuloa tarinoimaan!

**Uuras-Kilta ry:n sääntömääräinen vuosikokous lauantaina 14.3.2020 kello 15.00
Karjalatalon Wiipuri-salissa (3. kerros).**

Sääntömääräisten asioiden lisäksi käsitellään Karjalan Liiton suunnittelemaa jäsenmaksulaskutuksen muutosta.
Kahvitarjoilu. Tervetuloa!

– Uuras-Kilta ry Hallitus –

”Lentävät lauseet” talteen

*”Jos on usva uunna vuonna, niin on halla heinäkuulla ja talvi keskellä kessää.”
Tai sitten: ”Jos paita pääl kaskee kaajetaa, ni turkki pääl toukoi tehää.”*

**Viisauksia entisiltä ajoilta. Näitä sääennustuksia varmaan monikin muistaa ja tietää
– kerätäänpä ne talteen! Jonkin verran niitä on jo arkistoihin kertynytkin, mutta lisää
varmasti löytyy kun muistilokeroita pengotaan.**

Ja myöskin hauskoja sanontoja:

*”Nii makkaa, ko Hörkö sika Vireniukse aija vierel.”
”Eihä kaik asu kalavesil, eikä kirkon naapuris.”*

**Laitapa muistamasi sanonnat ja sääennustukset sekä muut ”lentävät lauseet” paperille ja lähetä ne
Johannes-Seura ry:n toimistoon, Myllytie 1, 21500 Piikkiö tai sähköpostilla joko
heinonen.hilkka1@gmail.com tai riitta.kukkonen@pp2.inet.fi.
Tehdään niistä kirjanen.**

– Myyntitoimikunta –

**Päättilän
koulupiiriläiset**

KEVÄTTAPAAMINEN

Lauantaina 11.4.2020 klo 13:00
Johannes-Seuran toimistolla Myllytie 1, Piikkiö
Haastellaa ja kohviikii saahaa
Pien paketti mukkaa
Tervetulloo Piikkiöö

Johtokunta

Tältä näytti talvi Åressa helmikuussa 2009. (Kuva: Esa Haltia)

Kattavaa isännöintipalvelua Turun alueella

Turun talousalueen suurimpana yksityisenä isännöitsijätoimistona olemme tarjonneet kokonaisvaltaisia isännöintipalveluita jo yli 50 vuoden ajan. Se on luonut näkemyksen siitä, miten isännöintialan ammattilaisen tulee toimia.

Varsinais-Suomen Isännöintitalo Oy on auktorisoitu ja ISA ry:n auditoima, työntekijöidensä omistama isännöitsijätoimisto.

Kaipaako taloyhtiönne ammattitaitoisen ja osaavan isännöitsijätoimiston palveluita? **Ota meihin yhteyttä!**

Olette lämpimästi tervetulleita tutustumaan toimistoomme!

V-S Isännöintitalo Oy

Ari Kesäläinen, Toimitusjohtaja, RI (YAMK), AIT, ISA
p. 020 722 9944, 0400 523 194
Maariankatu 4 C, 20100 Turku
ari.kesalainen@isannointitalo.fi

www.isannointitalo.fi

Autokorjaamo Testipiste oy

Hallimestarinkatu 22
20780 KAARINA

Puh. (02) 243 5585

Faksi (02) 243 5100

Gsm (0400) 824 767

markku.hiiri@testipiste.fi

TOYOTA

autokorjaamo m.hiiri
testipiste

Johannekselainen

Johannekselainen ilmestyy 9 kertaa vuodessa

Kustantaja ja julkaisija:

Johannes-Seura ry

Toimisto:

Myllytie 1 (Kirkonkulma) 21500 Piikkiö, puh. 02-4795 118

Avoinna: **keskiviikkoisin** klo 12-17 sekä kuukauden **ensimmäisenä ja kolmantena arklauantaina** klo 10-15. (ks. sivu 2)

www.johannes.fi

sähköposti: Johannesseura@elisanet.fi

Päätoimittaja:

Hannu Rastas, Saksantie 89, 21500 Piikkiö

Puh: 050-3541 363

Sähköposti: hannu.rastas@dlc.fi

Lehtitoimikunta:

Marjatta Haltia, Liisa Katajainen, Sari Scimone, Kaija Sipilä ja päätoimittaja.

Lehden toimittajia:

Kaikki lukijamme, johannekselaiset ja heidän ystävänsä.

Ilmoitushinnat: 0,55 €/palstamm (perusteena 4-palstainen sivu, palstan maksimileveys 70 mm).

Säännöllisistä jatkuvista ilmoituksista alennus.

Kuolinilmoitukset:

- korkeus < 10 cm = 80 €

- korkeus enintään 10-15 cm = 100 €

Kiitosilmoitukset: 5 €.

Tilaushinnat vuonna 2020:

Vuosikerta (9 lehteä) 35 € Suomi ja Ruotsi, muut maat 40 €.

Lisänumerot 3 €/kpl + mahdolliset toimituskulut.

Piikkiön Osuuspankki FI54 4714 1020 0595 46.

Toimituksellinen aineisto:

Lukijoiden kirjoituksia ja kuva-aineistoa otetaan muokattavaksi julkaisemista varten tai julkaistavaksi sellaisenaan.

Vastuu ja päätökset julkaisemisesta ovat toimituksen. Julkaisemisen jälkeen alkuperäiset kuvat palautetaan, muu aineisto pyydetään.

Vastuu ilmoituksista:

Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoituksen poisjäämisestä tai muusta julkaisemisesta sattuneesta virheestä lehden vastuu rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

Taitto: Esa Haltia

Sata-Pirkan Painotalo Oy